

СТАНОВИЩЕ

от д-р Димитър Георгиев Топлийски, професор – пенсионер.

Относно: Конкурс за академична длъжност „Професор“ по професионално направление 4.4. Науки за Земята (Климатология), обявен от СУ „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 100/15.12.2017 г. за нуждите на катедра Климатология, Хидрология и Геоморфология при ГГФ на СУ „Св. Климент Охридски“.

Становището е възложено на проф. д-р Димитър Топлийски на заседание на Научното жури (Протокол от 28.02.2018 г.), състава на което е утвърден, съгласно заповед на Ректора № РД 38-67/24.01.2018 г. и на основание Чл. 4 от ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за заемане на академичната длъжност „професор“ в СУ „Св. Климент Охридски“ – раздел V.

В конкурса като единствен кандидат участва д-р Георги Дончев Рачев, доцент в катедра „Климатология, хидрология и геоморфология“ към ГГФ на СУ „Св. Климент Охридски“.

1. Състояние на документацията

Кандидатът е предоставил необходимите за конкурса документи, посочени в Правилника на Софийския университет.

С кандидата нямам общи публикации, което не ме поставя в ситуация „конфликт на интереси“.

Цялата процедура, както и представените документи за участие в конкурса са съобразени с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за приложение на закона (ППЗРАСРБ) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на СУ „Св. Климент Охридски“.

2.Общо описание на представените материали.

Доцент Рачев е представил общ списък на своите публикации – 56 броя. В конкурса за професор участва с 34 заглавия. Последните са обособени в следните раздели:

1. Монографии (1 брой);
2. Участие в монографии (2 броя);
3. Публикации в реферирани списания (17 броя);
4. Публикации в сборници от конференции в България (9 броя);
5. Разширени резюмета (5 броя);

Кандидатът е самостоятелен или водещ автор на 16 броя статии. Обект на оценка са публикациите в разделите от 1 до 4.

3. Кратка характеристика на творческата дейност на кандидата.

Георги Рачев е роден в София през 1955 г. Завършва висше образование през 1979 г. в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Геолого-географски факултет с квалификация географ, физикогеограф, хидролог и климатолог. От 1979 до 1982 г. работи като специалист в секция Климатология и хидрология на Географския институт на БАН. След спечелен конкурс, през 1982 г. е назначен за асистент по климатология към катедра „Климатология и хидрология“ на ГГФ при СУ. През 1995 г. след успешна защита на дисертационен труд (тема: Обилни снеговалежи в Югозападна България.) ВАК му присъжда научната степен „Кандидат на географските науки“. През 1996 г. д-р Георги Рачев се хабилитира – ВАК му дава научното звание Доцент.

Доцент д-р Георги Рачев води шест курса лекции на бакалавърско ниво в Геолого-географския факултет, Историческия факултет и Биологическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Участва в обучението на магистри-географи програма „Изменение на климата и управление на водите“ с пет лекционни курса – два задължителни и три избираеми. Справката на натовареността показва средно над 640 часа годишно за последните пет години.

През последните 10 години е научен ръководител на 12 успешно защитили дипломанти, както и на трима докторанти, един от които е защитил.

Доцент Рачев осъществява научно ръководство на осем проекта към Университетския фонд научни изследвания, както и участие в други два проекта.

Специално трябва да се подчертае плодотворната дейност с популяризаторски ракурс на синоптичната климатология и други географски научни области в телевизията, радиото, информационните сайтове и вестници.

Председател е на Общото събрание на Геолого-географския факултет на СУ.

Научното творчество на доц. д-р Георги Рачев е тясно свързано с регионалната и синоптичната климатология. Същевременно значителна тежест има участието му в разработки, свързани с други области на физическата география и социално-икономически направления.

4. Анализ на научните публикации.

В съдържателно отношение публикациите на доц. Рачев показват, че с най-голяма тежест се отличават регионалните изследвания на климата. При една условна подялба на публикуваните резултати биха се открили следните направления: синоптичен анализ на някои екстремни природни явления; мониторинг и установяване на представителни места за провеждане на метеорологични наблюдения във високите планини, изменения и колебания на регионалния климат, връзка климат – икономика. Роля на климатичния фактор при комплексната оценка на природната среда.

Съществен интерес представлява монографията „Климатология – въпроси и отговори“. Тя има характер на учебно помагало, на справочник, с определени научни достойнства; от друга страна в синтезиран вид се поднасят знания от общата климатология, климата на България и континентите.

В редица публикации и проекти, кандидатът е използвал оптимизирани методически практики по отношение подбора на наблюдателните локации и събирането на първична информация. Налага се стиковане на изискванията на

климатологията с тези на хидрологията и геоморфологията, което личи при изследването на Краището и Пирин.(1.23,1.26, 1.28, 1.31, 3,1, 3,2, 3,3. Сходен подход отбелязваме при изследванията на селевите (дебритните) потоци в долината на река Струма.

Актуалността на разработваната от доц. Рачев тематика се потвърждава и от публикациите посветени на хронологичните колебания на климатичните елементи.(1.15, 1.16, 1.18,1.21, 1.29, 1.30)

Зависимостта на стопанството от климата (и неговите промени) налага неотложни и бързи бизнес политики, което е и виждането на доц. Рачев. Той приема ,че обществото е станало по-богато и логичното следствие е силен интерес към качеството на живота.(2.5, 2.9, 2.10, 2.11, 2.12, 3,5) Възходящото развитие на човечеството е в неразривна връзка с нарастването на употребата на енергия , в това число на фосилните горива. Това води до неизбежното нарастване на замърсяването на атмосферата, както и на другите компоненти на климатичната система, в резултат на което се влошава качеството на живота на милиарди хора. Това налага прецизни икономически и екологични решения с оглед на причинно-следствените връзки в тази сложна система.

5. Научни постижения и характер на приносите.

Доц. Рачев има научни постижения в областта на регионалната , синоптичната и приложната климатология. Приемам с известни резерви авторската справка на научните приноси. По принцип решаването на методични проблеми относно провеждането на метеорологични наблюдения (вкл. специализирани) е обект и приоритет на Световната метеорологична организация. Все пак мога да приема, че кандидата е решил методична задача при провеждане на метеорологични наблюдения в Пирин и Краището.

Приемам за научни приноси с регионален характер и тези , свързани с приложението на синоптичния анализ при характеристиката на екстремни природни явления (в случая дебритни потоци или селви потоци). Резултатите, свързани с изменението и колебанията на някои климатични елементи имат потвърдителен характер на известното досега. Интерес представлява твърдението, че изменението на регионалния климат през последните десетилетия се извършва по-бързо и с по-голяма амплитуда.

Значими изводи са демонстрирани относно връзката между „климат и икономика“.

Постигане на кандидата представлява мониторинговото изучаване на природната с оглед на комплексното и характеризиране.

6. Цитирания.

Цитирани публикации: Web of Clarivate Analytics – 1 цитиране и 1 индексирани документ; Scopus ELSEVIER – 4 индексирани документ. Central and Eastern European Online /CEEOL/ - 2 цитирания. В WorldCat OCLC – 2 публикации; По традиционния начин са установени 44 цитирания. В Националната библиотека има “Св. Св. Кирил и Методий“ има 12 публикации отразени в библиотечните каталози; а в Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“ има 24 публикации.

7. Критични бележки.

Намирам обема на представената научна продукция за твърде скромна. Забелязва се липсата на самостоятелен монографичен труд и учебник по някой от лекционните курсове на кандидата. Малък е броят на докладите изнесени на чуждестранни конференции.

Публикуваните резултати от експедиционни и микроклиматични наблюдения се основават на малка дължина на редиците, т.е. направените изводи имат дискуссионен характер.

В публикациите, свързани с климатичните промени не са използвани строги тестове и критерии при определяне на климатични различия, т.е. определяне степента на достоверност.

8. Лични впечатления.

Познавам добре доц. Рачев и приемам, че той е изграден изследовател и авторитетен преподавател.

9. Заключение

Предвид положителната оценка на научната и преподавателската дейност, както и безспорния принос за популяризирането на географията и синоптичната климатология **ПРЕДЛАГАМ** на почитаемото научно жури да присъди на доц. д-р Георги Рачев академичната длъжност „Професор“ по професионално направление 4.4. Науки за Земята (Климатология).

25.04.2018 г.

Изготвил становището:

Проф. Д-р Д.Топлийски